

доц. д-р Александър Омарчевски
Богословски факултет – Декан
СУ “Св. Климент Охридски”
Пл. “Света Неделя” 19

FAX 003592 9872525
e-mail: omarchev@gmail.com
Tel. 003592 9890115/23
1000 София

София, 30. 05. 2014 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александър Стоянов Омарчевски
член на научно жури (зап. РД 38-121/12.03.2014 г.)
по конкурс за ДОЦЕНТ (ДВ бр. 7/24.01.2014 г.)
професионално направление 2.4. религия и теология
научна дисциплина (патрология –
епохата на триадологическите дебати)

обявен от СУ „Св. Климент Охридски”, Богословски факултет,
Катедра "Историческо и систематическо богословие"

1. Конкурсът е с единствен участник *гл. ас. д-р Светослав Светозаров Риболов*. Представените от него документи и научна продукция са допуснати за участие в конкурса и отговарят на изискванията. Първото заседание на журито е проведено на 07.04.2014 г. и на него са избрани председател и рецензенти съобразно нормативната уредба. Нямам забележки по процедурата.

2. От представената творческа автобиография е видно, че той е завършил теология и класическа филология в Софийския университет и специализира в Аристотелевия университет в Солун. Докторира във Великотърновския университет “Св.св. Кирил и Методий” (2005–2010) и успешно защитава дисертация за научната и образователна степен ‘доктор’ (2010) с труд на тема „Сотирологични предпоставки на христологията на Теодор Мопсуестийски (352-428)”. Специализирал е още в Източноцърковния институт, Регенсбург и Тринити Колидж, Дъблин. Участник е в няколко научно-изследователски проекти на СУ и ВТУ, както и осъществява самостоятелен проект в Американската класическа школа, Атина. От 2005 г. до своето докториране водеше семинарните упражнения по патрология, догматика и инославни изповедания. От 2010 г. води лекции патрология. Научните интереси на кандидата са в областта на патристиката, медиевистиката, историята на догматиката и

византистиката. Автор е на 4 книги и редица статии в областта, които дават принос за развитието на някои нови изследователски подходи към тази проблематика.

3. Кандидатът участва в конкурса със следната научна продукция: 1 монография-хабилитационен труд, втора монография, 1 сборник студии, 1 учебно пособие - библиография и 2 тематични статии на английски език. Всички представени трудове са публикувани и аз накратко ще ги разгледам в своето становище.

3.1. Основният труд с който кандидатът участва в конкурса е монографията-хабилитационен труд *„Иисус Христос – аскет или Спасител. Сотириологичният смисъл на Христовото човечество в първата фаза на арианските спорове (318-362)“*, С.: УИ, 2014. Съчинението изследва мисълта на основни християнски мислители на Изток през първата фаза на арианските дебати. Съсредоточено е върху спасителната роля на Христовото човечество в дискусиите и съборите между 318 и 362 г. Основната теза на автора, че дебатите през въпросната епоха могат да се очертаят ясно две водещи линии в християнската мисъл. Авторът е изследвал и извел като водещ този специфичен сотириологичен аспект в богословието на еретика Арий, св. Александър Александрийски, св. Евстатий Антиохийски, Маркел Анкирски, Евсевий Кесарийски, св. Атанасий Велики и еретика Аполинарий. Д-р Риболов е извел като особено важен за признаването на Никейския символ на вярата и формирането на православната позиция през V в. богословския принос на св. Атанасий Велики. Работата му като методология очертава една нова и приносна форма на изследване на епохата. Несъмнено тя категорично потвърждава прекрасната заявка в тази линия, направена от неговата докторска дисертация, защитена през 2010 г. То напълно се вписва в зададената тема на конкурса. Приемам заявените от автора приносни моменти.

3.2. Втората монография *„Възвръщане към мистичния опит на отците. Учението за нетварните божествени енергии в гръцкото богословие на XX век“*, С.: СИ, 2014, представена като продукция за конкурса, третира един неразработван въпрос. Тя е развитие на един проект на г-н Риболов от 2011 г., който беше публикуван тогава в периодиката Теологикон. Тук авторът е заявил себе си не само като познавач на богословието на древните църковни отци, но и като отлично

запознат със съвременните постижения в неговата област в Гърция. Той е извел важни дискуссионни моменти в изследванията на православното учение за нетварната Божия благодат в Гърция през XX в. Приносите на съчинението са най-вече в неговото новаторство и методология.

3.3. Сборникът студии *„Традиция и контекст в богослужието на гръцките отци“*, С.: СИ, 2014 е под научната редакция на доц. д-р Свилен Тутеков. Представените пет студии се вписват тематично в рамките на конкурса и са поредната демонстрация от страна на автора на способността му да се справя с трудни научни задачи в областта на богословието.

3.4. Учебното пособие е библиография, приложена към второто преработено издание на важния труд на покойния проф. Илия Цоневски, *„Патрология. Живот, съчинения и учение на църковните отци, учители и писатели“*, т. 2, С.: УИ, 2010. Авторът от години работи по този проект за преиздаване и обогатяване с научна библиография това уникално справочно съчинение на големия наш учен. Библиографията има представителен характер и предлага съчиненията на западни езици, славянски езици и гръцки. Разпределена е по автори и тематично.

3.5. Статиите, представени от кандидата, са на английски език и са публикувани в авторитетни издания: *“A New Look at the Condemnations of Origen and Theodore of Mopsuestia”*. – In: ARCHIV FÜR MITTELALTERLICHE PHILOSOPHIE UND KULTUR, 18 (2012), pp. 37-45. В този текст се прави сравнителен анализ в христологическия подход на Ориген и Теодор Мопсуестийски, като се защитава тезата, че противно на установените теории през XX в., двамата се ръководят от подобен христологичен модел. Втората статия: *“Orthodox Theology”*. – In: A.L.C. Runehov, L. Oviedo, Encyclopedia of Sciences and Religions, Springer Reference, Dordrecht Heidelberg New York London, 2013, pp. 1579-1583, е речникова. Тя е опит за цялостен богословски синтез на тема: „Що е православно богословие?“, като поставя в основата на своя синтез православната еклисиология и светостта.

4. Кандидатът посочва общо 22 забелязани свои цитирания, но аз съм на мнение, че те са доста повече. Така или иначе, посочените източници в които е цитиран, са достатъчно авторитетни.

От езикова гледна точка оценявам качеството на публикациите положително. Езикът е стегнат, текстът е четивен и лесно разбираем.

5. **Относно преподавателската дейност и изпълнението на трудовите задължения** от страна на д-р Риболов мога да кажа, че той е изпълнителен, дисциплиниран и коректен. В дейността на Богословски факултет той е отговаря и помага в различни сектори като международна дейност, издателски проекти, изследователски проекти и др., като винаги се е проявявал като отговорен служител. В колегията е известен със съдържания си характер, диалогичност и отзивчивост. Регулярно е избран за рецензент на магистърски тези. Има изискуемия хорариум.

Нямам съавторски публикации с кандидата.

6. Предвид изложеното убедено подкрепям кандидатурата на гл. ас. д-р Светослав Риболов и предлагам на уважаемото научно жури също да я подкрепи, като препоръча на Факултетния съвет на Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски” той да бъде избран за **доцент** по професионалното направление *2.4. Религия и теология* в научната дисциплина патрология – епохата на триадологическите дебати.

Доц. д-р Александър Омарчевски